

Nemndsvedtak sak 2020/6

Klager: Kragerøvassdragets grunneierlag
Gjerdeveien 8
3766 Sannidal

Innklaget: Skagerrak Energi AS
Postboks 80
3901 Porsgrunn

Saken gjelder

Krav om informasjon om fiskevandring i Kragerøvassdraget i forbindelse med vannkraftutbygging.

Saksgang og partenes anførsler

Kragerøvassdragets grunneierlag sendte den 30.05.2020 klage på Skagerak Energi AS for manglende miljøinformasjon om fiskevandring i Kragerøvassdraget.

I klagen vises det til henvendelse til Skagerak Energi datert 3.8.2019, oversendt virksomheten på e-post 13.10.2019. Henvendelsen er bevart av Skagerak Kraft 5.12.2019. Videre vises til åpent brev til Skagerak Energi 11.2.2020, også inntatt som leserinnlegg i avisa Varden. Svar fra Skagerak Kraft er inntatt som leserinnlegg i samme avis. Det vises videre til innlegg på møte i arbeidsgruppa for Vanndirektivet, dialog om møte mellom grunneierlaget og Skagerak Energi, og forespørsel om informasjon om miljøregnskap og om fangst av ålyngel i vassdraget.

Klagen er sendt Skagerak Energi for uttalelse 29.07.2020. Skagerak Kraft har gitt merknader til klagen i brev 27.08.2020. Skagerak Kraft er et heleid datterselskap av Skagerak Energi. Skagerak Kraft eier og drifter kraftverkene i Kragerøvassdraget, og har derfor besvart henvendelsen. Merknadene fra Skagerak Kraft er oversendt grunneierlaget 04.09.2020.

Kragerøvassdragets grunneierlag har i tilsvaret 12.09.2020 presisert at de mener følgende miljøspørsmål ikke er besvart gjennom korrespondansen med Skagerak Energi:

Spørsmål stilt i henvendelse sendt 13.10.2019:

1. Er det rimelighet og samfunnsnytte i å fortsette å hindre fiskevandring i framtiden for en liten inntekt på kr. 600 000,- for milliardvirksomheten Skagerak Energi AS?
2. Kunne det være riktig miljøpolitikk av Skagerak Energi AS å sørge for å gjenskape fri fiskevandring i Kragerøvassdraget for de fiskearter som siden siste istid har vandret i elven mellom Åtangen og Toke. Ål, laks og sjørørret. Vi har nasjonalt ansvar for disse artene.

Spørsmål stilt i henvendelse 11.02.2020/leserinnlegg:

1. Hvor er verdien av fanget ål blitt av?
2. Hvem har gitt tillatelse til å utrydde ål i Kragerøvassdraget?
3. Har Skagerak Energi AS stjålet ålen i Kragerøvassdraget?
4. Hva vil dere som skadegjører gjøre nå for å reparere skaden?
5. Prøver Skagerak Kraft AS å slippe unna med å lage noen billige innretninger, kun i forbindelse med den nye kraftstasjonen, uten å ta hensyn til hele vassdraget (vandingsveien for fisk) nedenfor?
6. Er det rimelighet i å utrydde havvandrende fisk i et vassdrag for å produsere bare 0.07% av norsk elproduksjon?

Spørsmål stilt gjennom innlegg på møte i arbeidsgruppa for Vanndirektivet:

1. Er det overhode tatt hensyn til Vassdragsloven og Naturmangfoldloven?
2. Har NVE mandat til å se bort fra Naturmangfoldloven og Vassdragsloven ved tildeling av konsesjon? Og på hvilket grunnlag?
3. Vi kan ikke se at det er gjort noe for å få tilbake fiskevandringen. Det eneste vi kan se i konsesjonssøknaden til Nye Dalsfoss kraftverk, er at regulanten vil bygge ei ny ålefelle så de kan få tatt ut den siste gjenlevende rest av ål som er tilbake i Tokebassenget. Da Dalsfosdammen ble bygget var det krav om at fiskevandring ikke skulle hindres. Det er ikke gitt unntak for dette. Dalsfosdammen kan ikke være bygget i henhold til daværende lov. Skal ålen bevares i Toke, så må det utføres 2 vegs fiskepassasjer forbi alle 5 dammer med kraftstasjoner, og disse må fungere.
4. Prøver Skagerak Kraft A/S å slippe unna med å lage noen billige innretninger, kun i forbindelse med den nye kraftstasjonen, uten å ta hensyn til hele vassdraget (vandringsveien for fisk) nedenfor?
5. Er det rimelighet i å utrydde havvandrende fisk i et stort fiskevassdrag? For å bare produsere 0,07% av norsk elproduksjon?
6. Norge har gjennom EØS avtalen forpliktet seg til å følge EUs forordninger, gjelder også i Kragerøvassdraget.

Klagers anførsler

Kragerøvassdragets grunneierlag organiserer de fleste grunneiere i Kragerøvassdraget, og er eneste grunneierlag i vassdraget. Kragerøvassdraget strekker seg fra Åtangen ved Kilsfjorden i Kragerø til Toke med sideelver i Drangedal til kommunegrensa mot Kviteseid i nord, Nissedal i vest, Nome, Skien og Bamble i øst. Vassdraget har en lengde på ca. 6 mil.

I klagen vises det til at hele vassdraget tidligere var et rikt fiskevassdrag. Dalsfosdammen som ble bygget i 1903 stengte effektivt for all fiskevandring, både laks, sjøørret og i noen grad ål ble utestengt fra Toke med sideelver. Nedstrøms Dalsfoss var det fremdeles fiskevandring, fram til de fire kraftverkene Tveitereidfoss, Langfoss, Vadfoss og Kammerfoss ble bygd på 1950-tallet. Til dags dato har fiskevandring for ål, laks og sjøørret vært helt stengt i Kragerøvassdraget siden disse kraftverkene ble bygd. Kraftverkene ble i sin tid bygget helt uten innretninger for fiskevandring.

Grunneierlaget henvendte seg til Skagerrak Energi 13.10.2019 med spørsmål om miljøinformasjon da grunneierlaget ikke hadde fått noen informasjon om hvilke planer for miljø Skagerrak Energi hadde ved bygging av nytt kraftverk ved Dalsfoss. Grunneierlaget var ikke satt opp som høringsinstans på høringsrunde for planer om nye Dalsfoss kraftverk. Ved henvendelse til NVE fikk grunneierlaget dokumentene i saken og kunne sende inn høringsuttalelse. Grunneierlaget stiller spørsmålstegn ved at en ubetydelig elproduksjon, under 0,7 promille av norsk elproduksjon, skal rettferdiggjøre utrydding av naturmangfold og arter. Grunneierlaget er av den oppfatning at EUs åledirektiv ikke blir ivarettatt i Kragerøvassdraget, verken fra regulant eller fra myndigheter. Grunneierlaget viser til påstanden fra Skagerrak Energi om at det ikke har vært laks i Kragerøvassdraget siden 1600-tallet er feil, og at ny kunnskap viser at det var laks i Toke fram til Dalsfosdammen var ferdig i 1903 og nedstrøms Dalsfoss fram til etableringen av betongdammer og elkraftproduksjon i 1950-årene. Grunneierlaget mener henvendelser til Skagerrak Energi om miljøspørsmål blir oversett.

Innklagedes anførsler

Kragerøvassdraget har vært utnyttet til industrielt formål siden sent på 1500-tallet i forbindelse med oppdemning for drift av sagbruk. Kraftproduksjon startet så tidlig som i 1908. Skagerak Kraft har siden 2003 vært eier og drifter av samtlige fem kraftverk fra demningen ved Toke (Dalsfos) og ned til Kragerø.

Skagerak Kraft viser til at grunneierlaget og Skagerak Kraft har ulike ståsted knyttet til spørsmål om tilrettelegging for laks i vassdraget. Grunneierlaget har bedt Miljødirektoratet om at det gis pålegg om å etablere fiskepassasjer i vassdraget. Skagerak Kraft er ikke enig i at forutsetningene for reetablering av laks i vassdraget er til stede. Saken er ikke avgjort i direktoratet.

Skagerak Kraft fikk i 2017 konsesjon fra NVE for bygging av nytt kraftverk i Dalsfos som skal erstatte eksisterende kraftverk. Før byggestart forutsetter konsesjonen en godkjent Detaljplan for miljø og landskap. Denne har NVE ikke sendt på høring med den begrunnelse at den er innenfor rammene av konsesjonen. NVE har godkjent Skagerak Krafts detaljplaner for arrangement for nedvandrende ål. Denne planen er heller ikke sendt på offentlig høring, men grunneierlaget har gjort seg kjent med planene og har påklaget NVEs vedtak. Skagerak Kraft legger til grunn at NVE gjennom sin konsesjonsbehandling har sørget for at saken er tilstrekkelig opplyst med offentlig høring og befaringer hvor berørte interesser har vært invitert til å delta.

Skagerak Kraft viser til at grunneierlagets henvendelse av 13.10.2019 er besvart i brev og leserinnlegg. Nytt åpent brev fra februar 2020 er besvart i leserinnlegg 9.3.2020, hvor grunneierlaget inviteres til møte for nærmere orientering og dialog. Planlagt møte måtte settes på grunn av covid-19, men da det ble invitert til nytt møte i juni 2020 ønsket grunneierlaget ikke å stille på dette. Grunneierlaget viste til at de ikke har behov for ytterligere informasjon om prosjektene utover hva de har fått tilsendt. I møte i styringsgruppa for Vannområde Kragerøvassdraget deltok både representanter fra grunneierlaget og Skagerak Kraft. Her ble det orientert om fiskevandringssløsninger for Nye Dalsfos kraftverk og planlagt FoU-aktivitet for kartlegging av ål. Kopi av tillatelse til overvåkning og fangst av ål i Kragerøvassdraget er sendt grunneierlaget 08.06.2020.

Skagerak Kraft viser til at grunneierlaget ved flere anledninger har etterspurt miljøregnskap for Kragerøvassdraget. Skagerak Kraft har et miljø- og klimaregnskap på selskapsnivå, men det utarbeides ikke egne regnskap for hvert enkelt vassdrag. Regnskapet for 2019 er oversendt grunneierlaget den 19.8.2020.

Skagerak Kraft mener grunneierlaget er godt kjent med den miljøinformasjonen som foreligger for Kragerøvassdraget, gjennom saksbehandlingsprosesser, svar på åpne brev og gjennom informasjonsskriv om fangstillatelser. Grunneierlaget har gjennom sine åpne brev bedt om generelle synspunkter på spørsmål knyttet til fiskevandring og ser ut til å mene at Skagerak Kraft har en slags objektiv plikt til å informere grunneierlaget og allmennheten om dette. Det bør være kjent for grunneierlaget at Skagerak Kraft ikke har noen konkrete planer om å etablere fiskevandringssløsninger i Kragerøvassdraget, utover en toveis fiskepassasje for ål i Nye Dalsfos kraftverk. Skagerak Kraft kan således ikke se at krav om informasjon er avslått, og er av den oppfatning at oversendt informasjon sammen med den informasjonen som er offentlig tilgjengelig er dekkene for kravet om miljøinformasjon.

Nemndas vurdering

Klagefrist

Det følger av miljøinformasjonsloven § 19 andre ledd at klagefristen er tre uker fra det tidspunkt underretning om avgjørelsen er kommet fram. Dersom svar ikke er kommet fram innen to måneder etter at kravet om informasjon ble mottatt hos virksomheten, anses dette som avslag som kan påklages.

Klage til klagenemnda er datert 22.03.2020, men oversendt pr. e-post først 30.05.2020. I klagen er det vist til henvendelse til Skagerak Energi 13.10.2019 som er besvart av Skagerak Kraft 05.12.2019.

Det er videre vedlagt åpent brev til Skagerak Energi datert 11.02.2020, også inntatt som leserinnlegg, dialog omkring møtetidspunkt, og e-post av med informasjon om undersøkelser av åleoppvandring ved kammerfoss og Dalsfos.

Spørsmålene til Skagerak Energi er stilt gjennom flere henvendelser, både skriftlig og i møte. Klagenemnda tar utgangspunkt i siste svar fra Skagerak Kraft i e-post av 13.05.2020, da denne viser til forespørsel om informasjon om aktiviteter i vassdraget. Klagen er da sendt innen fristen i miljøinformasjonsloven § 19, og nemnda tar saken til behandling.

Er informasjonen klager krever utlevert miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 at enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Retten til miljøinformasjon er knyttet opp mot virksomhetens plikt til å ha kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet, jf. miljøinformasjonsloven § 9.

Informasjonskravet er rettet mot Skagerak Energi. Henvendelsene fra grunneierlaget er besvart av Skagerak Kraft, som er et heleid datterselskap og som er eier og drifter av kraftverkene i Kragerøvassdraget. Innklagede anses som virksomhet som er omfattet av miljøinformasjonsloven kap. 4.

Hva som forstås med miljøinformasjon følger av miljøinformasjonsloven § 2. Etter § 2 første ledd bokstav b) omfattes faktiske opplysninger og vurderinger om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet. Som faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet regnes i første rekke menneskelig aktivitet som påvirker utviklingen i miljøtilstanden, for eksempel utslipp av forurensende stoffer, støy eller stråling, avfall, arealbruk, energi, høsting, eller utsetting av genetisk modifiserte eller fremmede organismer. Dette omfatter påvirkninger både i negativ og positiv retning, det vil si både aktiviteter og tiltak som forringer miljøverdier og tiltak til vern om miljøet.

Det er også et krav om at miljøinformasjonen skal medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Det er i forarbeidene til miljøinformasjonsloven uttalt at slik loven er formulert er det virkningen på miljøet som er avgjørende. "Ikke ubetydelig" er noe mer enn ubetydelig skade, men mindre enn vesentlig miljøpåvirkning.

Det fremgår av Ot.prp.nr.116 (2001-2002) at

"Hvor den eksakte grensen går i hvert enkelt tilfelle kan ikke uttømmende angis på forhånd. Mange av de miljøforhold som har mer enn ubetydelig påvirkning på miljøet, kan være gjenstand for regulering fra miljøvernmyndigheter eller andre myndigheters side, for eksempel gjennom konsesjon eller generelle regler i lov eller forskrift. Generelt kan man derfor si at de forhold som myndighetene har regulert av hensyn til miljøet eller utnyttelsen av naturressurser, normalt vil være forhold som er over grensen for det ubetydelige.

Blant forhold som generelt er relevante å vurdere, kan nevnes forurensning, herunder støy, produkter som brukes eller produseres i virksomheten, avfall, energiforbruk, arealbruk, transport, påvirkning på det biologiske mangfold og forbruk av eller utnyttelse av naturressurser, både biologiske ressurser og andre naturressurser."

Vannkraftutbygging krever konsesjon etter vannressursloven, og i konsesjonen kan det settes vilkår for å motvirke skader eller ulemper for allmenne eller private interesser. Det skal legges vekt på å fremme sikkerhet mot skade på mennesker, miljø eller eiendom, sikre en best mulig landskapsmessig tilpasning og å opprettholde det naturlige liv i vassdraget, jf. vannressursloven § 26.

Ål er registrert i 1788 vann og innsjøer i Norge. Ifølge det internasjonale havforskningsrådet ICES er ålebestanden på et historisk og kritisk lavt nivå over hele utbredelsesområdet, og den negative utviklingen vedvarer. Rekrutteringen til bestanden har vist en betydelig nedgang de siste 25 årene. Dette indikerer at reproduksjonen er vesentlig svekket og at gytebestanden er kraftig redusert.¹ Ål har status som sårbar (VU) i Norsk rødliste for arter (2015)², etter å ha vært oppført som kritisk truet (CR) siden 2006.

Nemnda mener informasjon om vilkår for konsesjon ved kraftutbygging, og hvilke tiltak som iverksettes for bevaring av ål og annen fisk i vassdraget som utgangspunkt er å anse som miljøinformasjon om forhold som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. miljøinformasjonsloven § 2 første ledd. Miljøinformasjon omfatter konkrete opplysninger om aktiviteter og tiltak som kan påvirke de naturlige forholdene i vassdraget, og om avbøtende tiltak og oppfølging av vilkår i konsesjon eller andre tillatelser.

Hvor detaljert miljøinformasjon som kan kreves og hvor langt virksomheten må gå i å imøtekomme krav om miljøinformasjon må vurderes konkret for hvert enkelt spørsmål. Forarbeidene til miljøinformasjonsloven viser til at retten gjelder informasjon om både vurderinger og fakta. Det vil som utgangspunkt ikke være nok å vise til at man følger myndighetenes krav eller overholder konsesjonen. Den som mottar et krav om miljøinformasjon, må etter beste evne og innenfor rimelighetens grenser svare og formidle informasjonen på en forståelig måte. Hvor grensen går kan variere både med spørsmålet, og med ressurser og kvalifikasjoner til den som spør og den som gir informasjon, jf. Ot.prp. nr.116 (2001-2002) s. 169. Forespørsler som er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder kan avvises, jf. miljøinformasjonsloven § 16 tredje ledd. Det gjelder ingen formkrav, og informasjonen kan utleveres i den form virksomheten anser hensiktsmessig.

Nemnda vil bemerke at spørsmålene grunneierlaget viser til at de ikke har fått svar på, fremgår av ulike dokumenter i saken. For at henvendelser og spørsmål kan anses som et krav om miljøinformasjon etter loven må det være tydelig for mottaker at det er et krav om miljøinformasjon og hva det kreves informasjon om. Krav om informasjon til Skagerak Energi er ikke fremmet i en konkret henvendelse, men i flere åpne brev med synspunkter og spørsmål, leserinnlegg og i kopi av innlegg holdt i møte hvor også representanter fra Skagerak Energi var til stede.

Nemnda viser til miljøinformasjonsloven § 18 om at den som får krav om miljøinformasjon, kan utlevere informasjonen i den formen vedkommende anser hensiktsmessig, men at informasjonen skal være dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for. Slik grunneierlaget samlet har formulert spørsmålene i sine henvendelser til Skagerak Energi, mener nemnda at henvendelsene ikke bare gjelder krav om miljøinformasjon, men også inneholder grunneierlagets vurderinger og synspunkter om vilkår i konsesjonen og aktuelle tiltak i vassdraget.

¹ <https://www.hi.no/hi/temasider/arter/al>

² <https://www.artsdatabanken.no/Rodliste>

Spørsmålene er besvart av Skagerak Energi i skriftlige tilbakemeldinger i brev og leserinnlegg. Skagerak Energi har gjennom dialogen med grunneierlaget opplyst om hvilke tiltak som vurderes som aktuelle og begrunnelsen for disse, vilkår gitt i konsesjonen, fiskevandringssløsninger og kartlegging. Etter klagen ble sendt nemnda har Skagerak Energi sendt grunneierlaget kopi av tillatelse til overvåkning og fangst av ål i Kragerøvassdraget, og virksomhetens klima- og miljøregnskap for 2019.

Nemndas rolle er å avgjøre om det er gitt svar på spørsmål om miljøinformasjon, og tar utover dette ikke stilling til de underliggende miljøforholdene i vassdraget, herunder hvordan vassdraget bør forvaltes og hvilke tiltak som bør settes inn. Dette ligger utenfor nemndas myndighet. Nemnda har vurdert om spørsmålene slik disse er formulert av grunneierlaget i tilsvar 12.09.2020 er å anse som miljøinformasjon, og om spørsmålene anses tilfredsstillende besvart.

Spørsmål stilt i åpent brev 13.10.2019

Grunneierlaget har den 13.10.2019 sendt et åpent brev til Skagerak Energi med synspunkter og spørsmål omkring planer for fremtidig fiskevandring i Kragerøvassdraget av ål, laks, og sjørret. Skagerak Kraft har besvart denne henvendelsen i brev av 05.12.2019. Grunneierlaget mener Skagerak Kraft ikke har svart på to konkrete spørsmål som fremgår av brevet.

Det første spørsmålet er om det er rimelighet og samfunnsnytte i å fortsette å hindre fiskevandring i framtiden for en liten inntekt på kr. 600 000,- for milliardvirksomheten Skagerak Energi AS?

Spørsmålet er formulert som et generelt spørsmål om vurdering av inntekter og kostnader for virksomheten, og slik spørsmålet er stilt mener nemnda at det ikke er et spørsmål om miljøinformasjon.

Nemnda mener det som anses som miljøinformasjon er spørsmål om konkrete tiltak for å ivareta fiskevandring i vassdraget. Skagerak Energi har i brevet gitt informasjon om fiskevandring og hvilke tiltak som planlegges for å legge til rette for ålevandring i vassdraget. I tillegg er kopi av tillatelsen til overvåkning og fangst i vassdraget sendt klager. Nemnda mener virksomheten gjennom det har gitt informasjon om tiltak for å fremme fiskevandring i vassdraget

Det andre spørsmålet er om det kunne være riktig miljøpolitikk av Skagerak Energi å sørge for å gjenskape fri fiskevandring i Kragerøvassdraget for de fiskearter som siden siste istid har vandret i elven mellom Åtangen og Toke, ål, laks og sjørret, da vi har nasjonalt ansvar for disse artene.

Skagerak Kraft har i sitt svarbrev vist til at vannkraftutbygging har miljøkonsekvenser og at det er et faktum at de fem kraftverkene i Kragerøvassdraget begrenser fiskevandringen. Det vises til historikken i vassdraget, og at det iverksettes tiltak for ålevandring, men at det ikke vurderes som aktuelt med reetablering av laks.

Nemnda mener spørsmål om fiskevandring som vilkår for konsesjon til vannkraftutbygging er et spørsmål om miljøinformasjon. Skagerak Energi har gitt en begrunnelse for hvilke tiltak som vurderes aktuelle, og nemnda anser spørsmålet som besvart av Skagerak Kraft.

Spørsmål stilt i åpent brev 11.02.2020/leserinnlegg

Grunneierlaget har sendt nytt åpent brev til Skagerak Energi, som også er inntatt som leserinnlegg i avisa Varden. I brevet gis grunneierlagets synspunkter på fangst av ål i vassdraget, og at hele vassdraget må ses under ett for å få til gode løsninger for oppvandring av glassål. Grunneierlaget mener Skagerak Energi ikke har svart på de konkrete spørsmålene som fremgår av brevet.

Det er stilt spørsmål om hvor verdien av fanget ål er blitt av, hvem som har gitt tillatelse til å utrydde ål i Kragerøvassdraget, om Skagerak Energi har stjålet ålen i Kragerøvassdraget og hva Skagerak Energi som skadegjører vil gjøre for å reparere skaden. Videre er det stilt spørsmål ved om det er rimelighet i å utrydde havvandrende fisk i et vassdrag for å produsere bare 0,07 % av norsk elproduksjon.

Nemnda viser til at også disse spørsmålene delvis er spørsmål om tillatelser og vilkår, men også synspunkter på Skagerak Energis aktivitet i vassdraget. Spørsmål om konsesjonsvilkår og tillatelser som foreligger er spørsmål om miljøinformasjon.

Skagerak Kraft har i sitt svar vist til pålegg gitt i konsesjoner og reguleringer som gjelder for Kragerøvassdraget, og at de er i pågående dialog med Fylkesmannen i Vestfold og Telemark og NVE for å finne en god løsning som sikrer opp- og nedvandring for ålen. Kopi av tillatelse til fiskeundersøkelser i vassdraget er oversendt grunneierlaget. Nemnda har fått opplyst at partene med representanter fra kommunen har avtalt et møte 9. november 2020, for nærmere orientering og dialog om ål- og fiskevandring i Kragerøvassdraget. Nemnda mener at slik spørsmålene om miljøinformasjon er stilt, er disse tilfredsstillende besvart av virksomheten.

Når det gjelder spørsmål om utrydding av fisk i vassdraget for elproduksjon, mener nemnda at det som er miljøinformasjon er informasjon om vilkår knyttet til havvandrende fisk. Nemnda mener dette er tilfredsstillende besvart av virksomheten gjennom opplysninger om vurderinger gjort i søknaden og vilkår som er stilt i konsesjonen.

Spørsmål stilt i grunneierlagets innlegg på møte i arbeidsgruppa for Vanndirektivet

Grunneierlaget viser også til spørsmål stilt i et innlegg holdt på møte i arbeidsgruppa for Vanndirektivet 26.02.2020 hvor også Skagerak Energi stilte med to representanter. I innlegget formulerte grunneierlaget flere spørsmål knyttet til reguleringsprosessen for vannkraftutbyggingen i vassdraget.

Grunneierlaget har i sitt tilsvar 12.09.2020 vist til at de ikke har fått svar på følgende spørsmål som ble stilt i innlegget:

1. Er det overhode tatt hensyn til Vassdragsloven og Naturmangfoldloven?
2. Har NVE mandat til å se bort fra Naturmangfoldloven og Vassdragsloven ved tildeling av konsesjon? Og på hvilket grunnlag?
3. Vi kan ikke se at det er gjort noe for å få tilbake fiskevandringen. Det eneste vi kan se i konsesjonssøknaden til Nye Dalsfoss kraftverk, er at regulanten vil bygge ei ny ålefelle så de kan få tatt ut den siste gjenlevende rest av ål som er tilbake i Tokebassenget. Da Dalsfosdammen ble bygget var det krav om at fiskevandring ikke skulle hindres. Det er ikke gitt unntak for dette. Dalsfosdammen kan ikke være bygget i henhold til daværende lov. Skal ålen bevares i Toke, så må det utføres 2 vegs fiskepassasjer forbi alle 5 dammer med kraftstasjoner, og disse må fungere.
4. Prøver Skagerak Kraft A/S å slippe unna med å lage noen billige innretninger, kun i forbindelse med den nye kraftstasjonen, uten å ta hensyn til hele vassdraget (vandringsveien for fisk) nedenfor?
5. Er det rimelighet i å utrydde havvandrende fisk i et stort fiskevassdrag? For å bare produsere 0,07% av norsk elproduksjon?
6. Norge har gjennom EØS avtalen forpliktet seg til å følge EUs forordninger, gjelder også i Kragerøvassdraget.

Nemnda viser til at det ikke er klart at dette er spørsmål stilt direkte til Skagerak Energi som krav om miljøinformasjon etter loven. Spørsmålene fremgår av innlegg holdt i et møte.

Det fremgår av klagen at foredraget med spørsmålene ble delt ut til alle tilstedeværende på møtet, og at Skagerak Energi deltok på møtet med to representanter. Det foreligger ikke noe skriftlig svar på dette innlegget, men spørsmålene som er stilt i innlegget er i stor grad de samme som er stilt i tidligere skriftlige henvendelser.

Spørsmål 1 og 2 er rettet mot NVE som er konsesjonsmyndighet i saken og anses ikke som krav rettet mot Skagerak Energi. Spørsmål 3 er grunneierlagets vurdering og synspunkt om tiltak som er gjort for å få tilbake fiskevandringen i vassdraget.

Spørsmål 4 er slik nemnda ser det knyttet til konsesjonsvedtaket for nytt kraftverk, og et spørsmål om hele vassdraget burde ses under ett. Nemnda mener dette er et spørsmål om miljøinformasjon. Skagerak Kraft har vist til vilkår fra NVE som skal sikre toveis fiskepassasje for ål ved Dalsfoss, og har opplyst om at det ikke er noen konkrete planer om å etablere fiskevandringssløsninger i Kragerøvassdraget, utover dette. Nemnda mener spørsmålet er besvart av Skagerak Kraft.

Spørsmål 5 er samme spørsmål som tidligere er stilt skriftlig til Skagerak Energi og er vurdert av nemnda ovenfor. Spørsmål 6 er henvisning til Norges forpliktelser og ikke stilt som et spørsmål.

Slik klager samlet har formulert kravene om miljøinformasjon mener nemnda at Skagerak Energi har oppfylt sin informasjonsplikt gjennom de skriftlige svar som er gitt på spørsmålene som er stilt

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 30.10.2020 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Twist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 01.11.2020

Sigrid Andersen Cabot
nestleder

Ina Lindahl Nyrud

Elin Vestrum

Andreas Pihlstrøm

Yngve Holth

Trude H. Nordli

Maren Esmark